

M.A (SANSKRIT) SEMESTER - 2 (CBCS) Examination
March/April – 2025 (As Per Syllabus Year-2023)
Vedanga: Nirukta Adhyaya- 1-2 and Chhanda (Core)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

-
- પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભ સહિત સમજાવો. (૧૪)
- (૧) નામાસ્યાતે ચોપસર્ગનિપાતાશ્ચ તાનિ ઇમાનિ ભવન્તિ ॥
- (૨) ષડ્ ભાવવિકાશ ભવન્તીતિ વાર્ષાયણિઃ ॥
- (૩) હિરણ્યનામાન્યુત્તરાણિ પચ્ચદશ (નિઘ: ૧/૨)
- (૪) અથાતોડનુક્રમિષ્યામઃ । ગૌઃ ઇતિ પૃથિવ્યાં નામધેયમ્ ।
- પ્રશ્ન-૨ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે શબ્દોનું યાસ્કાચાર્યાનુસાર નિર્વચન આપો. (૦૭)
- (૧) ગૌઃ ।
- (૨) અગ્નિઃ ।
- (૩) આદિત્યઃ ।
- (૪) આચાર્યઃ ।
- પ્રશ્ન-૨ (બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે છંદનું લક્ષણ આપી એનું બંધારણ તેમજ ઉદાહરણ આપી સમજાવો. (૦૭)
- (૧) ઉપેન્દ્રવજા ।
- (૨) અનુષ્ટુપ્ ।
- (૩) શાલિની ।
- (૪) વસન્તતિલકા ।
- પ્રશ્ન-૩ યાસ્કાચાર્યનાં નિર્વચનનાં સિદ્ધાંતો ઉદાહરણ સાથે સમજાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ વેદાંગ એટલે શું? 'ષડ્વેદાઙ્ગઃ' વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપો.
- પ્રશ્ન-૪ સંસ્કૃત છંદશાસ્ત્રનાં ઉદભવ અને વિકાસની રૂપરેખા સમજાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ સંસ્કૃત છંદશાસ્ત્રની લઘુ-ગુરુ, ગણરચના, માત્રાગણ અને યતિસંજ્ઞા ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- (૧) નિરુક્ત અધ્યયનનાં પ્રયોજનો.
- (૨) નિપાતાઃ ।
- (૩) ચત્વારિપદજાતાનિ ।
- (૪) ઇતિ દ્વાવિંશ શતં ગતિકર્માણઃ ।
